Nota de premsa

DIA INTERNACIONAL PER A L'ERRADICACIÓ DE LA POBRESA

La Taula del Tercer Sector Social alerta que l'excessiva burocràcia deixa fora de l'atenció social i les prestacions econòmiques persones que no poden acreditar que hi tenen dret

· El nou dossier Catalunya Social evidencia que el problema va més enllà del fenomen del *non take-up*: hi ha persones que no tenen accés a serveis o ajuts socials perquè no poden demostrar que compleixen els requisits. Són sobretot llars amb infants, famílies monoparentals i persones d'origen migrat.

· La principal causa és el mateix disseny i funcionament del sistema que és tan burocràtic i complex que converteix l'acreditació de la vulnerabilitat en una barrera en si mateixa.

· La burocràcia té un cost social: les respostes arriben tard, el sistema no s'adapta a situacions complexes i canviants, i els serveis socials i les entitats socials dediquen més temps a fer tràmits que a acompanyar les persones i prevenir situacions de vulnerabilitat.

Barcelona, 16 d'octubre de 2026.- A les portes del Dia Internacional per a l'Erradicació de la Pobresa, la Taula d'entitats del Tercer Sector Social de Catalunya ha presentat el dossier Catalunya Social '***Barreres invisibles, drets condicionats: qui queda fora de l'atenció social i les prestacions econòmiques a Catalunya?***'. L'informe alerta que tenir reconeguts uns drets socials no garanteix poder exercir-los: el mateix disseny i funcionament del sistema de protecció social és tan burocràtic i complex que converteix l'acreditació de la vulnerabilitat en una barrera en si mateixa. **L'accés depèn sovint de la capacitat de les persones** per entendre els procediments, reunir documents, aconseguir certificats i complir els requisits i terminis establerts. La complexitat administrativa, la reiteració de documentació i les comprovacions poden convertir el mateix procés d'acreditació en un obstacle.

A través de grups focals amb serveis socials bàsics i entitats socials, el dossier identifica **dificultats relacionades amb l'empadronament, la situació residencial o administrativa i la composició de la llar**. Aquestes circumstàncies poden ser especialment difícils d'acreditar quan

una persona no té un habitatge estable, viu una situació administrativa complexa o travessa canvis importants en la seva vida. Si no pot aportar els documents que li demanen o completar els tràmits, el procediment es pot allargar, interrompre o no arribar a bon port.

Els obstacles administratius també poden aparèixer després de concedir una prestació. Les revisions i els mecanismes de control poden comportar **suspensions, denegacions o reclamacions de pagaments indeguts,** que en moltes ocasions no són responsabilitat de la persona sinó del propi sistema i que agreugen la situació socioeconòmica de les persones afectades. Quan una llar depèn d'aquests ingressos per cobrir les necessitats bàsiques, una interrupció pot tenir conseqüències immediates.

Les prestacions no arriben a tothom qui les necessita

A Catalunya, gairebé el 25% de la població es troba en situació de pobresa o exclusió (IDESCAT, *Enquesta de Condicions de Vida 2025*). Les prestacions actuals de garantia d'ingressos mínims no arriben a totes les persones en situació de pobresa severa. Segons les estimacions recollides al dossier, **aproximadament la meitat de les persones en situació de pobresa severa[1] no podria accedir a les principals prestacions, encara que les sol·licités, perquè els requisits actuals no preveuen les seves situacions de vulnerabilitat**. Això evidencia una limitació de fons del sistema de protecció social: hi ha realitats socials que queden fora del disseny de les prestacions i que, per tant, no poden rebre aquesta ajuda, per molt que la necessitin.

A aquesta limitació s'hi afegeix el *non take-up*: moltes persones que sí que compleixen els requisits tampoc no arriben a demanar les prestacions o a cobrar-les. Les dades recollides al dossier situen el *non take-up* de l'Ingrés Mínim Vital (IMV) a Catalunya en el 64% el 2025 i el del Complement d'Ajuda per a la Infància (CAPI) en el 78%, també el 2025. En el cas de la Renda Garantida de Ciutadania (RGC), la dada més recent recollida és del 30%, corresponent al 2022.

Les dades també mostren que **rebre una prestació no sempre permet sortir de la pobresa**. El 2023, el 66% de les **llars amb infants** que cobraven l'RGC continuaven en situació de pobresa severa davant del 4,6% de les llars sense infants. Pel que fa a les **dones**, només el 48,2%

[1] *L'Enquesta de Condicions de Vida d'IDESCAT situa el 6,9% de la població catalana en situació de pobresa severa, una xifra que equival aproximadament a 561.000 persones.*

de les que es trobaven en situació de pobresa severa complirien els requisits per accedir a l'RGC si la prestació es desplegués plenament. Entre les dones joves amb fills i trajectòries migratòries, aquesta proporció baixava al 36%. Les dificultats per acreditar el temps de residència o presentar la documentació requerida poden afegir obstacles a l'accés.

Les **persones sense llar** també troben barreres per accedir a les ajudes. Segons les dades recollides al dossier, només el 23% rep prestacions com l'IMV o l'RGC, i el 10% té dificultats per empadronar-se perquè no disposa d'un domicili estable.

A les dificultats d'accés s'hi afegeix **la insuficiència de les quanties**. Les prestacions poden alleujar una situació d'urgència, però no sempre permeten cobrir les necessitats bàsiques. Per això, la Taula alerta de la necessitat de revisar l'Indicador de Renda de Suficiència de Catalunya (IRSC), que serveix de referència per a diverses prestacions socials, tenint en compte l'evolució del cost de la vida, l'habitatge i la criança.

La burocràcia agreuja la vulnerabilitat i limita l'acompanyament social

Quan les prestacions o les respostes dels serveis socials triguen massa a arribar, les necessitats no s'aturen: poden augmentar els deutes, empitjorar les condicions de vida i agreujar-se els problemes socials. **Situacions que es podrien haver abordat a temps poden acabar convertint-se en emergències**.

El sistema també té dificultats per adaptar-se a situacions canviants, com ara una pèrdua de feina, una situació d'habitatge inestable o un canvi en la composició familiar. A més, acceptar una feina temporal o a temps parcial pot posar en risc una prestació essencial com la RGC. Si després de deixar de cobrar-la la persona triga mesos a recuperar-la, acceptar una feina pot acabar convertint-se en una decisió econòmicament arriscada, en lloc de ser una oportunitat per millorar la seva situació.

La burocràcia també té conseqüències per als serveis socials bàsics i les entitats socials. Les professionals han de dedicar més temps a ajudar les persones a entendre requisits, reunir documents, presentar sol·licituds i fer seguiment dels expedients que no pas **a l'acompanyament individualitzat, la prevenció, la intervenció socioeducativa i el treball comunitari**. Quan els tràmits s'allarguen i els problemes

s'agreugen, els equips han de concentrar encara més esforços en les situacions urgents.

9 mesures per eliminar les barreres administratives i garantir drets

1. **Un canvi de paradigma: de la cultura de la sospita a la cultura de la confiança**. Cal superar la lògica del control i la fiscalització que estigmatitza i desgasta les persones i les professionals. Cal simplificar els tràmits permetent l'ús de declaracions responsables, eliminant el silenci administratiu negatiu i garantint la seguretat jurídica de les persones perceptores per evitar reclamacions de pagaments indeguts per errors de la mateixa administració.

2. **Erradicar la trampa de la pobresa**. Cal establir la compatibilitat total de l'RGC i l'IMV amb les rendes del treball temporal, parcial o de curta durada. Actualment, la por a perdre una prestació estable i la lentitud per reprendre-la fa que acceptar una feina precària es percebi com un risc inassumible per a la supervivència familiar.

3. **Suficiència real de l'IRSC**. Tot i les actualitzacions, l'Indicador de Renda de Suficiència de Catalunya continua orientat exclusivament a la subsistència extrema. Reclamem actualitzar-lo anualment amb criteris objectius adaptats al cost real de la vida, de l'habitatge i de la criança.

4. **Finestreta única de tramitació i garantir l'atenció presencial en la tramitació per trencar amb la bretxa digital**, garantir que des dels mateixos espais de gestió de les prestacions es poden resoldre dubtes en la tramitació i simplificar els tràmits amb un llenguatge clar i entenedor per a tothom.

5. **Dignificar l'atenció social i protegir les professionals**. Cal separar la tramitació burocràtica de prestacions de l'acompanyament social directe. Ni els serveis socials bàsics ni les entitats socials poden continuar dedicant bona part del temps a acompanyar en la tramitació de prestacions excessivament complicades que ens resten temps i espai per a la prevenció, l'acompanyament i la intervenció social i comunitària.

6. **Finançament i condicions estables per a les professionals**. Cal un finançament estable i millorar les ràtios per recuperar la prevenció, la intervenció socioeducativa i el treball comunitari i evitar l'alta rotació de professionals.

7. **Empadronament garantit sense excepcions**. Garantir l'empadronament actiu de tots els veïns i veïnes perquè la seva denegació impedeix l'accés a qualsevol ajut o dret social bàsic.

8. **Trencar amb el cercle viciós de la universalitat condicionada**. Cal avançar cap a un model de garantia d'ingressos de caràcter universal, àgil i suficient que superi les limitacions i barreres actuals i que permeti que serveis socials municipals i tercer sector social puguin fer la seva tasca des d'un enfocament preventiu i no només reactiu de l'atenció a la pobresa.

9. **Millorar la coordinació i l'intercanvi d'informació**. Cal garantir la interoperabilitat de les dades entre administracions per evitar duplicitats, reduir tràmits i agilitzar l'accés a les prestacions. Alhora, cal reforçar la coordinació en l'atenció a les persones, també amb les entitats socials, per assegurar una resposta més integrada, ràpida i coherent amb les seves necessitats.

Més informació comunicacio@tercersector.cat - 678 524 650